

Міністерство освіти і науки України
Полтавський державний аграрний університет
Факультет обліку та фінансів
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

***X Всеукраїнська науково-практична конференція
молодих вчених***

***«Наукове забезпечення розвитку національної економіки:
досягнення теорії та проблеми практики»***

**09 листопада 2023 року
м. Полтава**

Організаційний комітет

Голова організаційного комітету:

Зоря Олексій – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування, заступник декана факультету обліку та фінансів з наукової роботи Полтавського державного аграрного університету

Секретар організаційного комітету:

Зоря Світлана – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету

Члени організаційного комітету:

Рудик Володимир – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи, страхування та електронних платіжних систем Закладу вищої освіти «Подільський державний університет»;

Коваленко Вікторія – доктор економічних наук, професор, професор кафедри банківської справи Одеського національного економічного університету;

Кришталь Галина – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів, банківської та страхової справи ПрАТ «ВНЗ Міжрегіональна Академія управління персоналом»;

Стамат Вікторія – кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту та маркетингу, заступник декана обліково-фінансового факультету з навчальної роботи Миколаївського національного аграрного університету;

Аранчій Валентина – кандидат економічних наук, професор, перший проректор Полтавського державного аграрного університету;

Безкровний Олександр – кандидат економічних наук, доцент, декан факультету обліку та фінансів, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;

Дорогань-Писаренко Людмила – кандидат економічних наук, професор, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;

Лега Ольга – кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

Наукове забезпечення розвитку національної економіки: досягнення теорії та проблеми практики : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених (м. Полтава, 09 листопада 2023 року). Полтава, 2023. 386 с.

У збірнику надруковані матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених «Наукове забезпечення розвитку національної економіки: досягнення теорії та проблеми практики». Конференція проведена у рамках виконання науково-дослідної теми Полтавського державного аграрного університету «Концепція інвестиційного й фінансово-кредитного забезпечення техніко-технологічного оновлення і розвитку аграрного виробництва як складової продовольчої та економічної безпеки» (номер державної реєстрації 0120U105469). Відповідальність за зміст і редакцію наукових праць несуть їх автори. Для здобувачів вищої освіти та молодих вчених закладів вищої освіти.

Посвідчення про реєстрацію в УкрІНТЕІ № 448 від 01.11.2023 р.

Наталія Ривак, к.е.н., науковий співробітник відділу проблем реального сектору економіки регіонів ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України» THE INFLUENCE OF THE GLOBAL WORLD CHALLENGES ON THE INVESTMENT SECURITY FOR THE DEVELOPMENT OF THE NATIONAL ECONOMY	286
Дарія Ромаш, здобувач вищої освіти СВО Бакалавр; Світлана Зоря, к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавський державний аграрний університет МЕДИЧНЕ СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ	288
Алла Рудич, к.е.н., доцент, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавський державний аграрний університет ПРОДОВОЛЬЧА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ: ГЛОБАЛЬНИЙ І НАЦІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ	290
Андрій Савотєєв, здобувач вищої освіти СВО Бакалавр; Олександр Хіжнюк, викладач кафедри радіоелектронного обладнання літальних апаратів Харківський національний університет Повітряних Сил імені Івана Кожедуба; Дмитро Шигун, старший офіцер юридичного відділу претензійно-позовної роботи Збройних Сил України ЗБЕРЕЖЕННЯ СТАТУСУ АВІАЦІЙНОЇ КРАЇНИ. ШЛЯХИ СПІВПРАЦІ З ПАРТНЕРАМИ УКРАЇНИ	292
Olena Salikhova, DSc in Economics, Leading Researcher, Department of Modeling and Forecasting of Economic Development, State Organization Institute for Economics and Forecasting of NAS of Ukraine STATE POLICY ON THE PHARMACEUTICAL INDUSTRY IN UKRAINE: ACCELERATING DEVELOPMENT MEASURES.....	294

для себе. В Україні цей сектор поступово розвивається, однак потребує вдосконалення та ефективного регулювання.

Література:

1. Климук Н. Особливості медичного страхування в Україні у сучасних умовах. *Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України*. 2021. № 1 (87). С. 55-60.

2. Про страхування : Закон України від 07 бер. 1996 р., № 85/96/Відомості Верховної ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 29.10.2023).

3. Рейтинг страхових компаній України : веб-сайт. URL: <https://forinsurer.com/ratings/nonlife/23/6/45> (дата звернення: 29.10.2023).

4. Страхування життя та здоров'я під час війни: що пропонують українцям : веб-сайт. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2023/07/6/701956/> (дата звернення: 05.11.2023).

**Алла Рудич, к.е.н., доцент,
професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Полтавський державний аграрний університет**

ПРОДОВОЛЬЧА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ: ГЛОБАЛЬНИЙ І НАЦІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ

Україна протягом тривалого часу позиціонується як надійний гарант продовольчої безпеки для багатьох країн світу, що пояснюється масштабними обсягами експорту продовольства. Саме тому сьогодні вона відіграє все важливу роль на світовому аграрному ринку. Два десятиліття тому, в 2000-х роках, експорт українського зерна забезпечував спроможність нагодувати 40 мільйонів людей, а сьогодні, цей показник складає вже – понад 400 мільйонів. З 2020 років на Україну припадає майже 10,1 % світового експорту пшениці, 15,4 % кукурудзи, 15,2 % ячменю та майже 50,0 % експорту соняшникової олії. Україна, протягом останніх років, входить до світових експортерів зернових і зернобобових культур. За результатами 2020-2021 року експорт зернобобових та продуктів їх переробки склав майже 45 млн. тон. Зокрема, експортовано понад 16 млн. т пшениці, 4 млн. т ячменю, 18 тис. т жита та 23 млн. т кукурудзи [1].

Важливість українського продовольства, проявилася під час пандемії COVID-19, в той час було зруйновано глобальні ланцюги постачання продовольства, проте Україна продовжила виконувати свої зобов'язання гаранта та сприяла продовольчій безпеці своїх партнерів на Близькому Сході, в Європі, Південно-Східній Азії та Північній Африці [2].

У 2021 році Україна входить до складу Комітету всесвітньої продовольчої безпеки ООН, Генеральної Асамблеї ООН, через економічну і соціальну Раду ООН і Продовольчу та сільськогосподарську організацію ООН (ФАО). Це надало додаткового мотиву в напрямку трансформації продовольчої системи для просування Порядку денного у сфері сталого розвитку до 2030 року. Для України це стало результатом підписання Президентом Указу № 41/2022 від 07.02.2022 р. «Питання національних пріоритетів трансформації продовольчих систем в Україні» і розроблення КМУ плану заходів на його виконання щодо трансформації продовольчих систем в Україні на період до 2030 року [4-5].

В березні 2022 року Організація Об'єднаних Націй оголосила екстрений заклик на підтримку України, в якому відмічається, що різке погіршення ситуації з цілісністю продовольчої системи в країні, збільшує кількість незабезпечених продовольством регіонів, міст, домогосподарств. Генеральний спікер ФАО відмітив можливі наслідки кризи для продовольчої безпеки за межами України, включно із країнами, які тією чи іншою мірою залежать від постачань української пшениці [3].

Воєнні дії, що ведуться рф з лютого 2022 року на території України, вкрай негативно впливають на функціонування продовольчої системи, зокрема:

1) порушення цілісних ланцюгів постачання продукції сільського господарства та харчових продуктів, від первинного виробництва до реалізації продукції споживачеві, а також процесу створення доданої вартості в АПК;

2) зрив посівної кампанії, що є особливо загрозливим, зважаючи на високі світові ціни на газ і мінеральні добрива, що сукупно призведе до зменшення урожайності, валового виробництва і експорту зернових культур;

3) ускладнений експорт української продукції на зовнішні ринки через блокування морських портів України з боку рф (60% продукції), негативно вплине на країни, які залежать від імпорту зернової продукції [2].

На основі такої ситуації доцільно визначити наслідки, що призведуть до виникнення серйозних загроз глобальній продовольчій безпеці, а саме підвищення світових цін на продовольство (згідно з прогнозом ФАО через війну в Україні світові ціни на продукти харчування можуть зрости на 23-25 %). Як результат цього – глобальний стрибок інфляції, якою передусім буде вражено країни що розвиваються з нестабільною економікою на Близькому Сході та у Північній Африці [1].

Тому для мінімізації проявів глобальної продовольчої кризи необхідно якнайшвидше захистити і підтримати виробництво аграрної продукції в Україні в умовах воєнного стану. При цьому необхідно скористатись можливостями впливу України на формування глобальної продовольчої політики, які вона здобула завдяки досягненню провідних позицій на світових ринках окремих видів продукції, а також посиленню активізації співпраці з міжнародними й міжурядовими організаціями, зокрема ФАО, щодо трансформації продовольчих систем. Такі заходи сприятимуть стабільному забезпеченню населення України

продовольством, підвищенню економічної і фізичної доступності харчових продуктів, недопущенню зривів експортних поставок продукції.

Література:

1. Онегіна В.М. Основи глобальної продовольчої безпеки. *Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля*. URL: https://journals.snu.edu.ua/index.php/DOMTP_SNU/article/download/395/392. (дата звернення: 02.11.2023).
2. Продовольча безпека України URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/3186408-ukraina-uvijsla-do-skladu-komitetu-zi-vsesvitnoi-prodovolchoi-bezpeki-on.html> (дата звернення: 02.11.2023).
3. Україна та глобальна продовольча безпека в умовах війни. URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/ukrayina-ta-hlobalna-prodovolcha-bezpeka-v-umovakh-viyny> (дата звернення: 02.11.2023).
4. Указ Президента «Питання національних пріоритетів трансформації продовольчих систем в Україні» № 41/2022 від 07.02.2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/41/2022#Text>.
5. План заходів трансформації продовольчих систем в Україні на період до 2030 року. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/uryadu-dorucheno-pidgotuvati-plan-transformaciyi-prodovolchih-sistem-na-period-do-2030-roku>.

**Андрій Савотєєв, здобувач вищої освіти СВО Бакалавр;
Олександр Хіжнюк, викладач кафедри
радіоелектронного обладнання літальних апаратів
Харківський національний університет
Повітряних Сил імені Івана Кожедуба;
Дмитро Шигун, старший офіцер юридичного відділу
претензійно-позовної роботи Збройних Сил України**

ЗБЕРЕЖЕННЯ СТАТУСУ АВІАЦІЙНОЇ КРАЇНИ. ШЛЯХИ СПІВПРАЦІ З ПАРТНЕРАМИ УКРАЇНИ

Під час війни всі сфери економіки держави працюють на оборонний сектор. На разі майже вся економіка України забезпечує потреби силових структур держави. Проведенні дослідження наслідків війни в галузі економіки України показали, що середній рівень кумулятивних втрат реального ВВП під час війни становив 40%. При цьому загальний рівень падіння реального ВВП в 1-й рік війни дорівнював 20%. Також падіння реального ВВП України в 2022 році сягнуло 29,9%, а падіння промисловості – 38%. Сума збитків у промисловості і торгівлі оцінюється фахівцями світового банку в 10, 9 млрд доларів США. Прогнозовані витрати на відновлення держави приблизно становлять 80% вищезгаданої суми. Також не слід забувати про надану допомогу іноземних держав, які також висунуть свої індивідуальні умови з метою компенсації власних затрат. Таким чином, перспективні напрямки